

HEP O ŞARKI VE MAHUR BESTE ARASINDA BİR MUKAYESE

Himmet UÇ*

A comparison between Hep O Şarkı and Mahur Beste

In thi article, two novels of Yakup Kadri Karaosmanoğlu and Ahmet Hamdi Tanpınar, two importank navelists of New Turkish Literature, are compared. İt is emphasized that persons and events get similar characters in two novels.

Keywords: New Turkish Literature, novel, Mahur Beste, Ahmet Hamdi Tanpınar, Hep O Şarkı, Yakup Kadri Karaosmanoğlu.

*Hep O Şarkı*¹ ve *Mahur Beste*², isimleri musiki menşeli iki roman, Yakup Kadri ve Tanpınar bu adları romanlarına vermişler. İki roman birçok yönden benzerlik gösterirler

Hep O Şarkı, bir geçmiş zaman masalını andırır. Münire ile Cemil'in babaları konak komşusudur. İki küçük arasında oyunlarla başlayan münasebetler büyüdükçe mahiyet değıştirir, aşka dönüşür Cemil Bey güzelliği ile şöret olmuş bir gençtir Devrin muhafazakar şartları içinde zaman zaman birbirlerini uzaktan seyreden aşıklar, evlenmeyi hayal ederlerken olaylar hiç de arzu ettikleri gibi gelişmez. Cemil Bey'e saraydan evlenme teklifi gelir. Fakat Münire'nin aşkına ihanet etmek istemeyen fedakar Cemil teklifi geri çevirir. Padişah geri çevrilen iradesinden dolayı baba oğlu Sivas'a sürgün eder. Münire yıllarca aşğını bekler, Cemil Bey beklentileri boşa çıkarır, bir memur kızı ile evlenir. İstanbul'a dönen Cemil'in hiç de eski Cemil olmadığını gören Münire, savaşlarla bozulan ailesinin durumuna ayak uydurarak yaşamağa devam eder.

Mahur Beste 'de Atıyye ve Cevdet'in babaları konak komşusu, kendileri de çocukluk arkadaşdır Atıyye'nin babası Ata Molla yaşayış tarzının bağımsızlığından dolayı Mekke Kadılığına sürgün edilir Padişah Atıyye ile

* Prof. Dr., Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi

1 Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Hep O Şarkı*, Varlık Yayınları, İstanbul 1965, s. 149

2 Ahmet Hamdi Tanpınar, *Mahur Beste*, Dergah Yayınları, İstanbul 1998, s. 81

Cevdet`in evlenme iradesini çıkarır Bu denk olmayan evliliğe iki aile de razı olur Atıyye kendisine denk olmayan kocası ile hayatını sürdürür. Cevdet Bey, Şura- yı Devlet`de azadır Babası İsmail Molla zevkleri derd edinmiş biridir. Oğlunun zevk anlayışı yoktur. Atıyye`nın babası Ata Molla satranç mübtelasıdır. Enişterelerini dahi satranç bilenlerden seçer. Sabri Hoca, Osmanlı devletinin durumundan şikayetçidir Alı Suavi `yi beğenmeyen, ama radikal çözümlerden yana bir mızacıdır Umitsizliğin adamıdır İsmail Molla, problemlere çözüm konusunda Tanpınar`ın kısmen sözcüsüdür Sabri Hoca`yı itidale çağırır. Millete ve ülkenin diğer güçlerine inanmak gerektiğini, bunların her zaman en makul çözümü içinde taşıdığını savunur, maceradan yana değildir.. Ata Molla`nın damatları romanın değişik karakterleridir Atıyye, kocasını toplumsal problemlere çekmek isterken roman sona erer.

Ozetlerini verdiğimiz iki romanın ilk başta isimleri musikiden kaynaklanır. Birı Hep o Şarkı, diğeri ise, Mahur Beste`dir Mahur Beste, Behcet Bey`in eşi Atıyye Hanım`ın bir yakınının bestelediği eserdir. “Mahur Beste Atıyye`nin küçük eniştesi Lutfullah Bey`in babası Talat Bey`in eseri idi. Bir Çarkçı Yüzbaşısı olan Talat Bey bu eserini karısı kendisini bıraktıktan sonra yazmıştı.”³ Romanda Mahur Beste`nin sözü çok edilmez Hep O Şarkı`da ise Münire`nin aşığı Cemil Bey bir davet esnasında bir şarkı söyler. İki aşığın bir şarkı lisanıyla konuşması denebilecek bu olay, romanda aşkın sürekliliğini de sağlar. Romanın ismi duyulduğunda devamlı gündemi işgal eden bir şarkının varlığını ihsas eder. Hakikatte de öyledir. Hep O Şarkı özellikle Münire`nin hayatında zaman zaman mazıyı çağırıştıran fonksiyon icra eder. “ Benim Şarkım söylenip bittikten sonra bütün bunların ne hükmü kalır”⁴ İlk söylenişini Münire yorumlar: “ Cemil Bey, ilk defa olarak bu akşam yanık bir beste, yanık bir güfte ile ve sesinin en yanık perdeleriyle bana aşkı ilan etmişti. Evet, Cemil Bey`in söylediği şarkıda tarifi geçen sevgili benden başka biri değildi. Yaşı benim yaşı, endamı benim endamım ve gözlerinin rengi benim gözlerimin rengi idi. Öyle olmasa, Cemil Bey güftenin bu imalı yerlerini her tekrar edişte başını hafifce benden yana çevirip manalı manalı bakar mıydı?”⁵ Her iki şarkı da hüznün sonucunda doğmuştur, ve hüznü gündeme getirir Romanların isimleri onların atmosferini ortaya koyar. Her iki roman da Sultan Aziz ve Sultan Hamid dönemlerinde cereyan eden ferdi ve toplumsal olaylardan terki edilmişlerdir. Ama her ikisi de tarihi roman değildir:tarih. arka planda bir fon olarak zaman zaman görülür;dönemin olaylarına bazen atıflar yapılır.

İki romanda da şahıslar sıradan insanlar değildir. Osmanlı aristokrasisinin hüküm sürdüğü saray etrafında, padişaha yakın bir çevrenin insanlarıdır. Mahur

3 Mahur Beste, s 81

4 Hep O Şarkı, s 149

5 a.e. s 22

Beste'de İsmail Molla. Ata Molla devrin hukuk düzeni içinde en önemli hukuk kurumunda görevli ve birbirinin arkadaşıdır. İsmail Molla'nın oğlu Behcet Bey ise nisbeten yeni bur kurum olan Şura-yı Devlet yani Danıştay'da görevlidir. İncelemediği dosyanın hükmü yoktur. Hep O Şarkı da Münire, Sultan Abdülaziz döneminde bir mabeyinci kızıdır Cemil Bey'in babası Hakkı Paşa, Münire'nin babasının çocukluk arkadaşıdır Çocuklar da birbirinin arkadaşıdır. Münire Cemil Bey'in, Atiyye ise Behcet Bey'in. Her iki roman da bir aile romanıdır.

Her iki romanın entirikasını yapan çekirdek vaka padişah tarafından başlatılmıştır İki yüksek rütbeli memur padişahın gazabına uğrayarak sürgün edilmişlerdir Mahur Beste'de İsmail Molla mağrur, münzevi derecesinde müstağni bir adamdır. Bu yaşayışı padişahın dikkatini çeker ve sürgün edilir. “ O sene babası, Hunkar'ın anı bir kararıyla Mekke kadılığı verilerek İstanbul'dan uzaklaştırıldı İsmail Molla Bey'in çok ölçülü olmakla beraber bir yandan pervasız olan mizacı, her türlü entrikanın dışında hiçbir zevkini ihmal etmemek şartıyla o sağlam yaşayışı çoktandır dikkati çekmişti Bir saray birçok tasavvurları affedebilirdi. fakat istığnai, uzleti affedemezdi. Abdülhamit, Mabeyn vasıtası ile ona İsmail Molla Beyefendi anlaşılıyor ki bizim hareketimizi tasvib etmiyorlar, bari kendilerini Mekke-i Mukerreme Kadısı yapalım.”⁶ Hep O Şarkı romanında, Cemil Bey çok yakışıklı bir gençtir ve Münire'ye aşiktir. Yakışıklılığı sarayın dikkatini çekmiş ve kendisine padişahın kızı ile evlenme teklif edilmiştir. O bu evlenmeyi reddeder. Ama padişahın gazabına uğrar, baba oğul Sivas'a sürgün edilir Münire'nin babası, kararı kaldırmak için hükümdara ricada bulunur. Hükümdar :” Paşa Paşa ben seni akıllı bir adam zannedirdim. Hakkı Paşa için ettiğin şefaati beni çok hayrete düşürdü. Oğluna söz geçiremeyen bir kimse devlet umurunda sözünü kime dinletebilir. Kendisini hizmetimizden çıkarmadığımızı şükretsin.”⁷ Bu karar Münire ile Cemil'in aşkını bitirir, ama romanı ortaya çıkarır Mahur Beste 'de Ata Molla'nın kızı Atiyye ile, İsmail Molla'nın oğlu Behcet Bey'in evlenme emrini de padişah verir Ancak kızla, erkeğin arasında denklik yoktur. Behcet, garip bir yaratılıştadır ve kısa boyludur. Atiyye ise uzun boylu ve son derece güzeldir. Böyle bir evliliğe mecburen rıza gösterir, ama hayatı zehir olur. Evliliği Ata Molla da istemez, o da mecburen karara boyun eğer. İsmail Molla bile, kızı oğluna uygun bulmaz Gelinini memmun etme çareleri arar. Behcet Bey dairede evrak ile uğraşırken, İsmail Molla gelinine arkadaşlık eder, onu toplumda iyi bir konuma getirir

Sivas'a sürgününden sonra Münire yıllarca Cemil'i bekler. Cemil geçen yıllar içinde gençliğini ve yüksek yaratılışını kaybeder. İstanbul'a döndüğünde sıradan bir memur kişiliği gösterir. Münire onda eski Cemil Bey'i bulamaz. “Fakat, heyhat Cemil Bey konuşmağa başlayınca zekası ve ruhumun ne kadar

6 Mahur Beste, s 37

7 Hep O Şarkı, s 136

büyük bir tahavvüle uğradığımı hissetmekte gecikmeyecektim.”⁸ Artık Münire’in aşkının büyüsu kalmamıştır.

Mutsuzluk iki romana hakim duygudur Evlilikte yanlış ve isabetsiz tercihler mutsuzluğun kaynağıdır. Münire’nin ve Atiyye’nin istemedikleri adamlara verilmesi ile başlar romanlardaki huzursuzluk. Tabii, eski örfümüzün kadına hayat arkadaşını seçme hakkı vermeyişinin de bunda yeri olsa gerek. Romanlarda bedbahtlığın odağında kadınlar vardır Münire, kocasından ayrılmış, Cemil’i yıllarca beklemiş, onun evlendiğini duyunca sonuca sabır ile katlanmıştır. Atiyye kocasına razı olmuş, yıllarca onu hayatın içine çekmek istemişse de başaramamıştır.

Romanlardaki iki evlilikte de eşlerini mesut edemeyen erkekler molla çocuğudur. Hep O Şarkı’ da Münire’nin kocası Rüknettın Bey’in babası Şeyhülislam Nafi Molla’dır. Mahur Beste’nin Behcet Bey’i de İsmail Molla’nın oğludur Fakat, gerek Nafi Molla, gerek İsmail Molla akli başında insanlardır, yanlışlık çocuklarından kaynaklanır. Nafi Molla çok kibar, terbiyeli bir şahıstır. Yakup Kadri onun yemek yerken gösterdiği inceliği asaletine yorumlar.”Onunla üç dört defa bir sofrada bulundum. O ne itinalı, ne derli toplu, ne tertemiz bir yemek yiyiştı.! Kendisine mahsus küçük gümüş sahanların her önüne konulup kaldırılışında sağ elinin parmaklarını yanında duran sabunlu elbeziyle sildikten ve billur bir kase içindeki suya batırıp çıkadıktan sonra, diz havlusı ile kurutarak ikinci veya üçüncü sahanın kapağını açısı, hiç gözümün önünden gitmez Hatta bu sahan kapaklarının tepelerine oturtulmuş minimini yaldızlı kuşları dahi unutmamışımdır. Efendi Hazretleri, kapağı iki parmağının ucuyla bunların kanatlarından tutar kaldırır, yavaşca tersine çevirip yana bırakır ve yemeğinden birkaç lokma aldıktan sonra tekrar aynı nasik el ve parmak hareketleriyle kapatırdı.Bütün bunları yaparken onda yemek yiyen bir efendisi değil, ince bir iş işleyen hanım hanımcık bir ev kadını hali vardı.”⁹ Ama o da yanlış bir evlilik yapmış, oğlu Rüknettın bu evliliğin sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Münire ve Atiyye yüksek sınıfın içinde yetişmiş, muhafazakar insanlardır. Her ikisi de roman okur,ama romanlarla daha çok meşgul olan Münire’dir. “Büyük Frenk romancılarının önüne serdiği uçsuz bucaksız alemlerde öyle uzun, öyle uzun seyahatlere çıkardım ki artık geriye dönebileceğimi tahmin edemezdim”¹⁰

Geriye dönüş tekniği Tanpınar’ın hayat ve sanat felesefesine en uygun anlatım tarzıdır. Bütün Yahya Kemal Mektebi’nin hüznün atmosferi bir teknikle sağlanır Hep O Şarkı ve Mahur Beste bu teknikle yazılmıştır. Birinci

8 a e, s 173

9 a e, s 43

10 a e, s. 52

roman.Münire'nin geldiği olgunluk noktasından geriye dönerek tecrübesini anlatmasıdır. Ancak görülen geçmiş zaman kipi kullanılarak olayların sıcaklığı bir oranda taze tutulmuştur. Münire dünu anlatır, daha önceki günleri değil. Mahur Beste'de Tanpınar malzemeyi kültürüyle değiştirir. Yakup Kadri anlatma işini kahramanına yaptırdığı için kendisi sahnede yorumları ile yoktur. Yakup Kadri ve Tanpınar yorumcu romancılarıdır. Tanpınar'ın bazan açık, bazen kişilerinin arkasına sığınarak yaptığı yorumları bir kenara koysanız romanların büyüğü kaybolur. Yakup Kadri diğer romanlarında yorumlar yapar. Ancak bu romanında yorumculuktan vazgeçmiştir. Duygusal bir zemine oturtulmuş iki romanda en çok yorum Mahur Beste'de vardır. Özellikle Sabri Hoca bölümü bu hissi romanı bar devrin eleştirisinin yapıldığı, sosyal eleştiri romanı durumuna getirir. Birçok aydın ve romancımız, hatta Akif'de ümitsizliğe dünüşmüş olan eleştiriler, Tanpınar da görümmez. Sabri Hoca kurtuluşu müyesser görmeyen Osmanlı aydınını, Tanpınar ise ulkenin ve özellikle bizim zenginliklerimizin farkında olan, geleceği bu vasıflarımızın kurtaracağını iddia eden Cumhuriyettir. “ İşte benim sevdiğim inandığım şey. Benden yuz sene sonra şartlar o kadar değiştiği, unsurlar okadar tanınmaz şekle girdiği halde bu memleketin hayatını yine bu günün devamı yapacak olan bu damgadır. Ne şarka, ne garba, ne falana, feşmekana bağlıyım, Hayata yanı olmeyen bir şeye bize bağlıyım ”¹¹ Tanpınar, geri kalışımızı insanımızın kıymetler cetvelinin bozulmasına bağlar.

Konaklar iki romanda da önemli mekanlardır. Münire'lerin konağı Rus muharebelerinden sonra geriler. Konağa dayalı yaşama biçiminin nasıl iktisadi nedenlere dayandığını romancı Münire'nin diliyle anlatır. “ Moskof muharebesi oldu, memleketin altı üstüne geldi. Herkes kendi başının derdine düştü. Hiç görmediğim, bilmediğim bir sürü geçim sıkıntıları baş gösterdi. Babam bazı adamlarına yol vermek zorunda kaldı. Konağın kendisine zaten lüzum kalmayan selamlık dairesini kapattı. Üç arabasından ikisini atları, koşumları ile sattı. Yalnız benim kupamı bıraktı. Balta limanındaki yalı ise büsbütün boşaltıldı. Eşyalarımızın bir kısmı mezada çıkarıldı. Bir kısmı konağa nakledildi. Kayıkları kayıkhaneye çektirildi, kayıkların hepsinin işine son verildi. Yalnız emektar bir Boşnak bahçıvanımız ailesi ile birlikte alt kat odalarının birinde bekçi gibi bırakıldı ”¹² Bu romandaki diğer konaklar, Nafi Molla ile Münire'nin halasının konaklarıdır. Münire'lerin konağındaki olumsuzluklar zamanla daha artar. “ Düşman karlı bir Mart günü Ayastefenos önlerine kadar gelip dayanmıştı. Biz, konakta yalnız Moskof korkusundan değil, soğuktan da tır tır titriyorduk. Hizmetimizde kalan birkaç uşaktan her birini şehrine bir semtine saldırmıştık. Bize bir parçacık kömür bulup getirsinler diye Annem bütün kışlık kurklerini çıkarıp bizlere dağıtmıştı. Dadım, ben, hurmuz kalfa ve kendisi bu kurklere sarınarak oturma odasındaki gümüş mangalın etrafına üşüşüp ellerimizi ılık bir kül

11 *Mahur Beste*, s. 111

12 *Hep O Şarkı*, s. 146

içinde boş yere ısıtmaya çalışıyorduk. Derken avluda bir araba patirtısı iştirip pencereye koştuk. Bir de baktık Ali Ağa benim kupadan bir küçücük kömür çuvalı çıkarıyor Bunu görünce sevincimize payan olmamıştı. Hemen iki mangal yaktırıp birini kızların. öbürünü annemin odasına almıştık. Ayrıca gümüş mangalı da sıvama ateşle doldurmştuk.”¹³

Mahur Beste`de İsmail Molla ile Ata Molla`nın konakları olayların geçtiği mekanlardır Maziye dal budak salmış mekanlardır. Tanpınar eşyalardan hareketle aileleri çok gerilere taşır.İşte. İsmail Molla`nın konağının avizesinden hareketle hissedilenler. “ İsmail Molla onu dinlerken hep gelinine bakıyordu. Tavandaki renkli Bohemya billurundan küçük avizenin altında genç kadının yüzü olduğundan çok küçük ve renksiz görülüyordu. O kadar ki dikkat, üzüntü bu yüzü yemiş gibiydi Bu avizenin altındakiler kadar imparatorluğun kaderiyle sıkı sıkıya alakalı bir hikayesi vardı Onun yüz elli yıl önce kazasker olan dedelerinden birine, ilk müsveddesini imzalamaya mecbur kaldığı bir muahedenin sonunda hediye etmişlerdi O zamandan beri yalının bu odasında asılıydı. Molla Bey, yemek odasını İngiliz usulü döşettiği zaman bu acı hatırayı oradan kaldırmayı çok düşünmüş, fakat rahmetli ağabeyisi “ bırak kalsın eşyanın da bizde bir hakkı vardır. Bu evde hiç kimse onun kadar yaşamadı ” diye ısrar etmişti.”¹⁴ Yakup Kadri konağın kültürel misyonu ile ilgili bir yorumda bulunmaz. Ama Tanpınar konağan bir estetik eğitim yeri olduğunu vurgular. “Kadımların birbirleri hakkında cinsi kıskançlığın dışında hüküm verebildikleri bu devirde bu konak bir nevi bedii mektep gibi kabul edilmişti. Doğrusu da bu idi ”¹⁵ Cariyeler bile özel eğitimden geçer. musiki eğitimi alırlar konakta. “ Tarıdil Hanımefendi`nin yetiştirdiği, okutup yazdırdığı, hoca tutup musiki öğrettiği bu cariyeleri”¹⁶ Bahsin devamında konakta sınıf farkının olmadığını Tanpınar, bu hanımefendinin uygulamalarından örnek vererek anlatır.

Mahur Beste`de Sabri Hoca bölümünde tarihi olaylar, bu şahsın hayatı ile ortak anlatılır. “İmparatorluğun içindeki çıkmazı çok iyi görüyordu. Çok defa yanındakilere. “ En faydalı ilaç bile bazan bir hastayı öldürür, iş mukadder seyrini almasın yoksa ” diyordu. Ona göre imparatorluk bu kaderin yoluna girmişti. En faydalı teşebbüsler bile onun için zararlı olacaktı. Ellerini açarak: “İşte Galatasaray, işte Mithat Paşa `nın Bulgaristan valiliğinde yaptığı ıslahatı” diyordu. Yüzyıl önce olsaydı bütün bunlar bizi kurtaracak şeylerdi. Fakat şimdi...”¹⁷ Tanpınar sorumlu bir aydın olarak çıkmazlara bazı çareler düşünür. Yakup Kadri de aynı sorumluluğu taşır. fakat bu romanda böyle bir rolle görünmez. Romanlar

13 a e , s. 147

14 Mahur Beste s 105

15 a e , s. 29

16 a e , s. 28

17 Mahur Beste, s 99

tarihi roman değildir. Roman kişilerinin gerektiği zaman tarihi olaylarla ilgili özetlemelerde bulunduğu, tarihin bir fon. bir atmosfer olarak kullanıldığı romanlardır. Tarihi romanda olaylar maziden taşınmaz Butün roman unsurları maziye karargah kurar, bu romanlarda böyle bir hal yaktur.

İki roman da birer Osmanlı ulema ailesinin hayatına ışık tutar. Onların zevklerini, dünya görüşlerini anlatır. Muhar Beste 'de İsmail Molla ve Ata Molla hayatı mensub oldukları ilim dairesinin ciddiyetine yakışmayacak bir şekilde algılarlar Fikret'in ve Akıf'in o kadar yücelttiği çalışmak lüzumu bu iki büyük alim hafife alırlar İsmail Molla, sadece mesleğine bağlı olan, çalışan oğlu Behcet Bey'i uzun yıllar hafif görür. Zamanla anlarsa da iş işten geçer. Ata Molla'nın en önemli işi satranç oynamaktır. Damat adaylarının satranç bilmesini ister Çünkü gününü, hatta ömrünü dolduran en önemli meşgalesi satrançtır. Halit Bey satranç bilmeden Mollanın kızını ister, alamaz, daha sonra öğrenir, kızı alır "Halit Bey: " Anne, Ata Molla kızını evlendirdi mi " diye sormuş, " Hayır " Cevabını alınca. " Şunu benim için isteyiver. Ben satranç öğrendim " demişti"¹⁸ Hep O Şarkı 'da Nafi Molla konağının en önemli işini romancı anlatır. " Burada yemekten, içmekten, yatıp uyumaktan başka bir şey yok."¹⁹ Tanpınar kurumlar, şahıslar, olayların değer olan yanını görür ve anlatır. Yakup Kadri de aynı iyimserliği göremeyiz. Mithat Efendi, Aleksandr Duma'yı hayatta ve insanlardaki iyi kötü dengesini romanına yansıttığı için beğenir. Zola'yı ise aynı dengeyi kuramadığı, hep olumsuzları gördüğü için eleştirir. O güzelim Paris sanki bataklıktır Zola'nın gözünde

Mahur Beste'de bir bitmemişlik havası sezilir. Ne olaylarda, ne şahıslarda bir gerilim ve gerilimin aşağı doğru inip çözülmesi gibi bir durum yaktur. " Tek kahramanlı hikaye artık canımı sıkıyor "²⁰ diyen Tanpınar, belki de bir kişinin etrafında olgunlaşan roman unsurlarını bu yüzden denetimsiz bırakmıştır. Romanın şahıs ve diğer unsurları yarışın ortaya yerinde farklı noktalarda durmuşlardır Yakup Kadri'nin romanı ise bütünlük gösterir Ama o tek kahramanlı hikayedir. Mahur Beste de tek kahraman yaktur da denebilir. Asıl tecrübe Behcet Bey'in üzerinde gibidir. Ama Atiyye, İsmail Molla, Ata Molla, Refik Bey, Sabri Hoca'nın karakter olarak derinlikleri verilmiştir. Neredeyse birbirine pareledirler. Mısyon ve fonksiyonları birbirinden farklı görülmez.

İki romanın bir ortak yanı da bölümlerinin özel adlarla anılmasıdır; numaralama yaktur. Hep O Şarkı'nın bölümleri Başlangıç, İlk Gönül Acıları, Saadet Kırıntıları, Kısmet Bu, Nafi Molla Konağı, Zeyrekli Fatma Hanım, Yeni Dünya, Bir Dönüm Noktası, 25 Yıl Sonra, Hep O Şarkı Fakat'dır. Mahur

18 a.e. s 125

19 *Hep O Şarkı*, s 50

20 *Mahur Beste*, s 175

Beste'nin bölümleri: İki Uykü Arasında Düşünceler, Baba ile Oğul, İki Dünür, Behcet Bey'in Evlilik Yılları, Garip Bir İhtilalci, Hısım Akraba Arasında, Eski Bir Konak. Mahur Beste Hakkında Behcet Bey'e Mektup'dur. Mahur Beste sekiz, Hep O şarkı ise on bölümdür. Bölüm isimlerinde de yorumlanabilecek benzerlikler vardır. Nafi Molla Konağı ile Eski Bir Konak arasındaki benzerlik gibi. Mahur Beste'yi farklılaştıran Garip Bir İhtilalci bölümüdür. Burada roman duygusal zeminden çıkar. Mahur Beste genel anlamda bir sosyal eleştiridir. Bu eleştiriler Sabri Hoca bölümünde çok yoğunlaşır. Hep O Şarkı'nın böyle bir niteliği yoktur. Tarihi olaylar Münire'nin talihi geri saymaya başlayınca ortaya çıkar.

İki romanda da belirgin olarak anlatılan iki çevredir. Atiyye ve Cevdet Bey iki çevreyi, Münire ve Ruknettin Bey de iki çevreyi temsil ederler. Atiyye'nin etrafında babası Ata Molla ve eniştelere görülür. Behcet Bey'in etrafında babası İsmail Molla, Sabri Hoca gibi şahıslar bulunur. Münire'nin etrafında babası, halası, Ruknettin Bey'in yanında babası Nafi Molla ve annesi yer alır. Şahıs ve çevreler çok simetrik. İki romanda da halktan, büyük çoğunluktan tipler konak ve yalıların hizmetlileridir. Mahur Beste'nin garip ihtilalcisi Sabri Hoca da halkın içinden aristokratların arasına yükselmiştir. Mazbut bir tahsil yoktur. Yetim kalmış, kabiliyetinin itmesiyle bir yerlere gelmiştir.

Hep O şarkı ve *Mahur Beste* güzel romanlardır. Romancıları da ustadır. *Mahur Beste* 1944'de, *Hep O Şarkı* 1956'da okuyucu ile buluşur. Yakup Kadri'nin, Tanpınar'dan ilham aldığını söylemek doğru olur zannındayım. Kültür ve millet bütünlüğünün maziyeye dönük iki halkası, iki romancının birbirine yakın bakış açılarıyla ortaya konmuştur.